

Forslag gik ud paa. Den jydsk Stænderforsamling gik ud fra den Forudsætning, at der var et Nødsædighedskrav for, at Beløbet skulde komme dem tilgode, fra hvem det nærmest var kommet. Den gjorde derefter et Forslag, som jeg troer, at den nuværende Regjering med god Grund har forkastet. Cancelliet havde allerede i 1847 forelagt Kongen et Lovudkast, der skulde forelægges den næste Stænderforsamling, og det blev approberet. Det gik imidlertid ud paa en Anvendelse, som nærmede sig til den, Stænderne havde foreslaaet, men ikke, fordi man erkjendte, at dette i og for sig selv var retligt begrundet eller det Hensigtsmæssigste, men fordi man troede, at det efter denne Sags Beskaffenhed dog var bedst, at man saameget som muligt kom overeens med, hvad der fra de jydsk Stænders Side var fundet hensigtsmæssigt, og man afveg kun derfra, forsaavidt de jydsk Stænder vilde have, at Summen endogsaa skulde udbetales i smaa Partier imellem de forskjellige Steder, hvorfra den var kommen. Dette Synspunkt, at de, som levede i den Egn, hvorfra de Indskud vare gjorte, ved hvis Dphobning Capitalen var samlet, skulde have en Andeel af Summen, dette Synspunkt var vistnok i alle Henseender urigtigt, ikke alene, fordi hverken de nuværende Byer eller de, der nu ere i de Embeder og Stillinger, som de vare i, der i sin Tid havde gjort Indskuddet, kunde være Repræsentanter for disse, men ogsaa fordi de oprindelige Interessenter for Størstedelen ikke alene ingen Uret have lidt, men endogsaa have faaet meget for megen Ret, — thi Enkekassen var bygget paa de daværende urigtige Begreber om en Enkekasse, ifølge hvilke man ikke tog Hensyn til Aldersforholdene, men gav 40 pCt. af Indskuddet; dog maatte Manden ikke være over 50 Aar. Ved Hjælp af disse Bestemmelser fik de første Interessenter eller de, der snart bleve Enker, en urimelig høj Pension, en meget højere, end der efter et rigtigt Forhold kunde komme ud, hvorimod man, da man fandt, at man havde givet for meget, nedsatte Pensionen — hvilket jo var nødvendigt — men gjorde det i en større Grad i en vis Periode, end det maaskee var nødvendigt. Derved aftog Udgifterne og,

efterhaanden som Enkerne udbødte og der ikke kom flere ind, accumulerede Capitalen sig. Der var kun ganske Enkelte, størstedels Directeurerne, som for deres Enker gik ind i Overeensstemmelse med Fundatsen, og altsaa kunde denne Kasse vel blive blomstrende. Det var ved en tilfældig Omstændighed, nemlig, at en af Directeurerne havde forvansket en betydelig, Kassen tilhørende, Sum, hvorfra han blev tiltalt, at Cancelliet fik Kundskab om denne Kasses Eksistens, som efter Fundatsen aldeles ikke hørte under noget collegialt Tilsyn, ikke engang under Stiftsamtmandens og Biskoppens Tilsyn.

Det vilde altsaa være urigtigt, om man antog, at Kassen var opstaaet paa nogen Maade som en Gave fra de Personer, som havde gjort Indskud deri, hvilke have søgt Valuta og for en stor Deel have faaet en altfor god Valuta, navnlig deels de gamle Interessenter, deels de nyeste; thi i nyere Tid fik man atter fuld Pension, idet meget faa traadte ind og ordentligviis kun Directeurerne. Der er altsaa virkelig Ingen, som kunde have noget Nødsædighedskrav paa denne Kasse. Derimod er det vistnok naturligt, at, da Pengene ere komne fra Jylland, idet Beløbet i sin Totalitet skjønt ikke med Hensyn til nogen enkelt Klasse eller noget enkelt Sted, er fremkommet ved, at der er givet mere for Pensionerne, end der igjen er udbetalt, — at det da maa komme Jylland tilgode, og det er ogsaa analogt med hvad der er gjort ved mange andre Leiligheder. Af andre Ting, som ogsaa efter Loven tilkomme Kongen, fordi de ere Ingens, skal jeg blot nævne forladt Arv og arveløse Capitaler. De ere paa mange Steder skænkede de respective Steder, hvor de vare faldne, f. Ex. Kjøbenhavn, Sjællands geistlige Enkekasse og flere. Det synes altsaa ganske analogt, at denne Kasse, som i højere Grad er fremkommen fra Jylland, maa komme denne Provinds tilgode. Det vilde og have været særdeles upolitisk, dersom Regjeringen vilde have tænkt paa at anvende denne Capital, som jo ikke er ganske ubetydelig, efterat den i saa mange Aar har staaet og frugtbargjort sig ved Renter, saaledes, at den skulde komme andre Provindser end Jylland tilgode. Det er jo bekendt, at der i de Provindser,